

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

De Clique, circulaire grondstoffenhub voor lokale biostromen

Désirée Crommelin, 12/12/2019

DE CLIQUE IS EEN CIRCULAIRE GRONDSTOFFENHUB VOOR LOKALE BIOSTROMEN AFKOMSTIG VAN DE UTRECHTSE HORECA EN VAN BEDRIJVEN. Deze startup van jonge ondernemers, die hun sporen al verdiend hebben in het ontwikkelen van circulaire en duurzame producten als Fairphone en BinBang, wil de lokale kringloop sluiten met hergebruik van biogrondstoffen als sinaasappelschillen en koffiedik. De Clique haalde haar startkapitaal op bij duurzame investeerders en fondsen en kreeg een bijdrage van de Stichting Doen. Geen cent subsidie! “Overheden zouden eigenlijk echte duurzame keuzes moeten maken en een innovatieve circulaire startup als De Clique financieel moeten steunen in plaats van biomassacentrales die schaarse grondstoffen vernietigen te subsidiëren. Gelukkig zie je dat ondernemers wel steeds meer beseffen, dat bewust omgaan met grondstoffen hun groene visitekaartje is naar de klanten en het personeel. Want burgers willen wel degelijk bijdragen aan bewust hergebruikt van biostromen in een circulaire keten” constateert Anja Cheriakova, co-founder van deze Utrechtse hub.

De Clique

De naam De Clique heeft voor Anja Cheriakova een drievoudige betekenis. Iedereen kent het woord *klietje* voor restjes eten, die overblijven na een maaltijd en waar je nog iets nuttigs mee kan doen en weer iets eetbaars van kan maken. Ook kennen we allemaal het woord *kliet* voor een groep mensen die bij elkaar komt, ongeorganiseerd en wat anders is dan zijn omgeving. “Ik weet het heeft een wat negatieve klank, maar ik vond het wel gevat. Zeker als je iets opzet dat beoogt het heersende systeem te veranderen, word je in het begin zo door je omgeving gezien.” Voor Cheriakova is de derde betekenis *klik*, het in-elkaar-klikken van verschillende onderdelen van een systeem, misschien wel het meest veelzeggend. Samen met Bas van Abel, oprichter van [Fairphone](#) heeft zij, zelf oprichter van [BinBang](#) de handen ineengeslagen om met De Clique te zorgen, dat biostromen als grondstof gebruikt wordt in de lokale kringloop van grondstoffen voor nieuwe producten. “Wij willen van steden onuitputtelijke grondstoffenbronnen maken. De Clique is een hub, de spil waar al deze lokale biostromen samenkomen, waar ze aangevoerd, gescheiden, verwerkt, bewerkt of opgewerkt worden.”

“Wij willen van steden onuitputtelijke grondstoffenbronnen maken”

Circulaire grondstoffenhub

De Clique verdeelt plantaardige grondstoffenstromen in vier hoofdcategorieën: biostromen, swill – de prut van allerlei plantaardig afval uit de horeca – plastic en metaal. Op dit moment houdt de startup zich nog voornamelijk bezig met de lokale biostromen van sinaasappelschillen, koffiedik, bio-ongekookte en bio-gekookte stromen. Utrecht is met veel horeca, cateraars, bedrijven en kantoren een behapbare stad voor De Clique om haar grondstoffenhub te lanceren en te testen, voordat die breed uitgerold wordt. “Grootschalig is voor ons niet iets massaal te doen. Dus niet om grote hoeveelheden plantaardige afvalstromen op te halen en ze bij elkaar gooien om vervolgens te zeggen: We vergisten of verbranden het maar voor duurzame energie. Ik zie dat als laagwaardige toepassingen. Deze oplossingen om het afvalprobleem op te lossen zijn vies, vervuilend en een verspilling van grondstoffen.” Cheriakova’s woordkeus getuigt van waardebewustzijn en respect voor grondstoffenstromen. Zij spreekt bewust over biostromen, grondstoffen, monostromen en schoonheid, niet over afvalstromen. “Waarde kan alleen bereikt worden met schone monostromen. Dat is de essentiële voorwaarde in ons businessmodel en daarmee onderscheiden we ons in de afvalsector.”

Hub zelfvoorzienend

Helaas is tijdens het interview nog niet zo veel te zien of te ruiken. De Clique is net verhuisd naar haar nieuwe stek op een bedrijventerrein in de Utrechtse stadswijk Merwede. Daar heeft de startup de beschikking over 2.500 m² die daar lange tijd heeft braak gelegen. De gemeente en de ondernemersvereniging die hier de infrastructuur beheert, hebben De Clique dit grote terrein gegund in de overtuiging dat duurzaam ondernemen de toekomst heeft. Zij willen in de nieuw te bouwen stadswijk Merwede hierin investeren. Her en der kocht De Clique afgekeurde zeecontainers op om deze voor haar grondstoffenhub te hergebruiken. Om te zien hoe de hub zich ontwikkelt en ingericht moet te worden wil De Clique met containers mobiel en flexibel zijn. De hub is net op groene stroom en water aangesloten en er is in een van de zeecontainers een kantoorruimte ingericht. “Andere containers gebruiken we onder andere om compost uit ongekookte biostromen ‘in te boxen’ en zo mogelijke stankoverlast te voorkomen.” Op de duur wil De Clique zelfvoorzienend worden en met circulaire wateropvang zo veel mogelijk in eigen waterbehoefte te voorzien. Op de containers komen zonnepanelen voor eigen energievoorziening.

“Grondstoffen vergisten of verbranden voor duurzame energie, zie ik dat als laagwaardige toepassingen.”

Nieuwe producten

De Clique heeft in haar korte bestaan van nog geen halfjaar een trotse, nieuwsgierige klantenkring weten op te bouwen, die graag meedenkt en -doet in innovatie van de keten. Bij ruim twintig horecaondernemers, cateraars, bedrijven en instellingen – haalt De Clique haar grondstoffen per elektrische vrachtfiets op. Deze monostromen worden in doorzichtige zakken geleverd, zodat de koerier kan zien of de grondstoffen ‘schoon’ zijn en geen andere soorten afval bevatten. Op dit moment rijdt De Clique door de stad Utrecht met twee vrachtfietsen van ieder van 2.000 liter. “Onze mobiele visitekaartjes” noemt Cheriakova ze. De klanten betalen De Clique voor de gescheiden ophaalservice net zo veel als dat ze vroeger aan een andere afvalophaaldienst betaalden.

Wie en waarom kiest voor De Clique? Het zijn ondernemers, koks – jong en oud – overal vandaan en met verschillende buitenlandse keukens. Dus niet alleen duurzame ondernemers of trendy vega-eetgelegenheden, waar de millennials komen. “Steeds meer ondernemers beseffen, dat bewust omgaan met grondstoffen hun groene

visitekaartje is naar hun klanten en naar hun personeel toe. Die willen graag bijdragen aan bewust hergebruikt in een circulaire keten van biostromen. Ons verhaal klopt, we zijn duidelijk en transparant. Daar zijn ze gevoelig voor!” Bij de introductie van haar dienst bij een nieuwe klant spreekt De Clique consequent over biostromen, niet over afval om zo de nadruk te leggen op de waarde, die deze voor de samenleving hebben. De hub heeft een eigen coachingprogramma opgezet om biostromen te scheiden in schone monostromen. Alertheid en bewustzijn groeien bij de klant om dat groene visitekaartje waar te maken, merkt de startup. Daartoe prikkelt ook het beloningssysteem van bonuspunten die korting geven op de nieuwe eindproducten. Hoe meer en schoner je levert hoe groter de korting op de eindproducten is. “Straks ligt je eigen circulaire zeepje op het toilet van het bedrijf, gemaakt uit jouw sinaasappelschillen!”

de CLIQUE

Lokale biostromen

De Clique is afgelopen zomer begonnen met een startkapitaal voor een halfjaar van 200.000 euro, opgehaald bij duurzame investeerders en fondsen en met een bijdrage van de Stichting Doen. Tot nu toe krijgt het bedrijf geen subsidie. Nu in de tweede fase is De Clique wederom op zoek naar een miljoen euro bij investeerders en fondsen en denkt nog na over crowdfunding. Het streven van De Clique en haar partners is om met een circulaire businessmodel zelfvoorzienend te worden. Doel is met deze biostromen als basis de lokale kringloop te sluiten door circulaire productieprocessen in de ketens. De startup werkt hierbij samen met wetenschappers en specialisten op specifieke schone monostromen. Zo worden de sinaasappelschillen doorgeleverd aan [PeelPioneers](#), de ‘duurzame schillenboer van de 21e eeuw’. Dit bedrijf heeft ervaring met het halen van etherische oliën uit de sinaasappelschillen. Deze geurende olie, die vlak onder de oppervlakte van de schil zit, wordt gebruikt in schoonmaakmiddelen zoals de allesreinigers en vloerreinigers van de TriStargroup onder de naam [O-Range](#). De Clique is met meer producenten in gesprek die enthousiast zijn over dit keten-denken en graag willen meedenken om hun producten te innoveren en te verduurzamen. Zij zullen de producten straks aan hun assortiment toevoegen en verkopen. Slechts een deel van de productie wordt teruggeleverd aan De Clique om aan haar klanten deze producten tegen korting te verkopen. De hub zelf heeft geen winkel, benadrukt de initiatiefneemster. Ditzelfde circulaire principe geldt voor de koffiedik-keten. De Clique haalt de koffiedik op, gebruikt het voor haar eigen oesterzwamkwekerij ter plekke en levert vervolgens de oesterzwammen aan de horeca terug, die haar het koffiedik leverde. “Straks serveer je oesterzwammen aan je gasten, gekweekt op je eigen koffiedik!” voorspelt Cheriakova lachend. Maar De Clique wil meer. Haar ambitie is met een schaalbaar model grootschalig oesterzwammen te kweken. “We willen met onze partners de stad voeden door zo veel mogelijk

vleesvervangers te ontwikkelen en te kweken.” Het bedrijf onderzoekt nog of met koffieresten bioplastic valt te produceren of deze resten te pelletteren tot grondstof voor bio-energie.

“We willen met onze partners de stad voeden door zo veel mogelijk vleesvervangers te ontwikkelen en te kweken”

Vergisting en compost

De derde biostroom – de ongekookte biostroom – die De Clique bij haar klanten ophaalt, worden verwerkt en bewerkt op de hub. Ongekookte biostromen, inclusief het gebruikte koffiedik bij de kweek van oesterzwammen laat De Clique ter plekke op de hub composteren. Deze compost gaat zij gebruiken in haar eigen stadslandbouw – De Clique begint binnenkort al met een kruidenkwekerij – of wordt verkocht aan andere grootgebruikers. “Het zou toch mooi zijn als we deze compost uit lokale biostromen terugleveren aan de gemeente Utrecht, mede-eigenaar van ons bedrijventerrein. Zij kunnen de compost goed gebruiken in haar parken en groenvoorziening.” Tenslotte zal de vierde biostroom die van bio-gekookte resten, op de hub vergist worden en bijdragen aan de energievoorziening van het bedrijf zelf. Hoewel De Clique nog in het begin staat als hub voor biostromen en het allemaal nog kleinschalig is in deze stadswijk, toch aan Cheriakova de vraag: Hoe veilig en schoon is een grondstoffenhub in een woonwijk? Dit gezien de maatschappelijke discussie die op dit moment woedt over biomassacentrales in woonwijken waar bewoners niet blij mee zijn vanwege stank en irritatie van de luchtwegen. Volgens de co-founder van De Clique zijn biomassacentrales niet te vergelijken met een bedrijf als het hare. Niet alleen in grootte, maar ook in de verwerking van de biostromen. “Gemeenten en de rijksoverheid zouden de juiste duurzame keuzes moeten maken en niet biomassacentrales subsidiëren die schaarse grondstoffen vernietigen, maar aan een

innovatieve startup als De Clique hun duurzaamheid- en innovatiefondsen moeten besteden. Wij verwerken schone biostromen in innovatieve circulaire biograndstoffen voor nieuwe producten, die in de samenleving weer worden gebruikt.”

“Bewust omgaan met grondstoffen is voor ondernemers hun groene visitekaartje”

Samenwerken

Wat vindt die afvalsector van De Clique? “Die volgt ons met belangstelling en vraagt zich af: Hoe wij schone biostromen scheiden en Waarom ondernemers met De Clique willen meedoen en -denken om die lokale kringloop van plantaardige grondstoffenstromen te sluiten?” Ideaal zou zijn dat een jonge startup als De Clique gaat samenwerken met de grote afvalbedrijven. Dat kan met het ophalen bij hun klanten per elektrische vrachtfiets in stedelijke omgeving van bijvoorbeeld PET of PPE-flessen voor hun recyclinginstallaties. Dan hoeven de grote afvalbedrijven niet meer de stad in. Dat scheelt het nodige CO₂-uitstoot in hun logistiek. In ruil daarvoor kunnen de groten voor De Clique elders in de regio schone biostromen ophalen. Want zo benadrukt Cheriakova: “Lokaal is wat mij betreft Randstad en zelfs heel Nederland.” De Clique denkt ook na over retourlogistiek: het bezorgen van de producten gemaakt in de circulaire keten van ‘haar’ biostromen om haar vrachtfietsen optimaal te gebruiken.

Gewetensvraag

Valt het te verwachten dat onderdelen van de Fairphone of van de BinBang – eerder innovatieve en duurzame producten van Van Abel en Cheriakova – binnenkort van plastic uit biograndstoffen van De Clique gemaakt worden? “Dat zou interessant zijn. Op dit moment denken wij echter meer na over of we überhaupt doorgaan met het ophalen van PET- en PPE-flessen en blikjes. Wil je door het plastic en blik op te halen het gebruik daarvan in feite stimuleren? Want mensen denken nu: Oh, dat plastic, dat wordt toch gerecycled? Maar is dat concept niet gedateerd? Valt daar nog een duurzaam businessmodel op te bouwen? En waar staan we over tien jaar? Moeten we als bedrijf niet kiezen voor het model van navulpunten met goede navulverpakkingen van bioplastic? Dat is voor mij een gewetensvraag!”

www.declique.nl

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl

foto's ©De Clique